

Aardappelteelt 6. Spuiten of niet spuiten

Het bespuiten van je aardappels met een middel tegen phytophthora kan helpen om de aantasting te voorkomen of uit te stellen. In dit deel gaan we in op de middelen waaruit je kunt kiezen, de risico's, hoe je ze moet gebruiken, en de regels. Tot slot geven we een paar tips als je meer wilt weten.

Voor de inhoud van dit deel hebben we gesproken met medewerkers van het Ctgb, de Nvwa, Luxan, van der Wal (van de zaden), Welkoop en Tjoelker. Bayer heeft helaas geen mogelijkheid voor telefonisch contact.

Met welk middel mag je spuiten?

In de wet en in het huishoudelijk reglement van de vereniging is bepaald dat we alleen mogen spuiten met middelen die zijn toegelaten voor "niet professioneel gebruik" in de moestuin.

Wat zijn toegelaten middelen?

In Nederland bepaalt het Ctgb (College voor toelating gewasbeschermingsmiddelen) welke middelen wettelijk zijn toegelaten. Als blijkt dat een middel veilig kan worden gebruikt en werkzaam is, dan besluit het college tot toelating.

Bij de toelating worden gebruiksvoorschriften vastgesteld die op het etiket van het middel moeten worden vermeld. Tevens stelt het Ctgb een toelatingsnummer (bijv. 12345 N, of NL-1234567) vast dat op de verpakking moet staan, zodat je kunt controleren of het middel inderdaad in Nederland is toegelaten.

Natuurlijke middelen hebben vaak geen toelating nodig. Deze hebben dan ook geen toelatingsnummer.

Wat is het wettelijk gebruiksvoorschrift?

In het wettelijk gebruiksvoorschrift staat welke dosering is toegestaan, en voor welke gewassen het gebruikt mag worden. Ook staat erin wie het mag gebruiken, en waar het gebruikt mag worden. Maar ook veiligheidstermijnen staan erin: bijvoorbeeld hoeveel dagen je moet wachten tussen de laatste bespuiting en de oogst.

De toegelaten middelen zijn alleen veilig te gebruiken als je je precies aan de voorschriften houdt! Je kunt het vergelijken met de regels rondom medicijnen. Paracetamol bijvoorbeeld vinden we een veilig medicijn als je je aan de maximale dosis houdt. Maar van te veel pillen kun je doodgaan.

Voortschrijdend inzicht

Er komt steeds meer kennis over de verschillende werkzame stoffen en hun gevolgen voor mens en milieu. Door de tijd heen veranderen ook de normen van wat we schadelijk vinden. Daarom worden toelatingen voortdurend aangepast. Gebruiksvoorschriften worden soms jaarlijks gewijzigd. Zo kan het dat middelen die we afgelopen jaren nog mochten gebruiken in de moestuin, sinds 2015 niet meer zijn toegelaten.

Voorbeelden van recent verboden middelen zijn: Finesse vloeibaar en Cymoxanil-M.

Mag je middelen die je nog overhebt en nu verboden zijn nog opmaken?

Nee! Middelen die niet meer zijn toegelaten mag je niet verkopen, niet kopen, en niet gebruiken. In alle gevallen ben je strafbaar en riskeer je een boete.

Let op wat je koopt, want soms staan verboden middelen nog in de (internet)winkel!!!

Hoe wordt er gecontroleerd?

Controle op het kopen, verkopen en gebruiken van chemische middelen doet de Nvwa (Nederlandse voedsel en warenautoriteit). Wie een niet toegelaten middel verkoopt/koopt/gebruikt krijgt een boete. Strafbaar is ook als je het middel buiten de oorspronkelijke verpakking bewaard.

Welke middelen zijn toegelaten voor phytophthora in aardappels in 2016

Toegelaten chemische middelen zijn Revus Garden en Infinito. Alle andere chemische middelen zijn niet toegestaan! Beide middelen zijn **niet** toegelaten voor tomaten! Natuurlijke middelen (zonder toelating) die je in de winkel kunt vinden zijn Pireco aardappelziekte (Welkoop verkoopt dit als “aardappelziekteconcentraat”) en Vital. Pireco aardappelziekte is een nieuw middel dat speciaal tegen aardappelziekte is ontwikkeld in samenwerking met biologische aardappeltelers. Vital is niet speciaal tegen phytophthora.

Mag ik mijn tomaten spuiten tegen phytophthora

Nee!!! In Nederland is geen toegelaten middel voor phytophthora in tomaten! Van tomaat eten we de bovengrondse vruchten. Hierin gedragen de chemische middelen zich anders. Je kunt de tomaten niet veilig meer eten! Doe het dus niet, en eet ook geen tomaten van iemand die ze wel gespoten heeft. Iemand die bespoten tomaten weggeeft is zelfs strafbaar. De natuurlijke middelen mogen wel in tomaten.

Hoe werken de middelen?

De natuurlijke middelen zijn plant versterkende middelen op basis van kruidenextracten. Ze verstevigen de buitenkant van de plant, waardoor phytophthora moeilijker in de plant kan komen.

De niet-natuurlijke middelen hebben chemisch werkzame bestanddelen. Zowel Revus Garden als Infinito zijn systemische middelen. Dat betekent dat het middel zich vanuit het bespoten blad door de plant verspreid, tot in de knol. Het maakt de plant van binnenuit tijdelijk weerbaar tegen phytophthora.

➤ Tot nu toe geeft een chemisch middel een betere bescherming dan een natuurlijk middel

Wat zijn de risico's

Infinito en Revus Garden hebben risico's voor de gezondheid als:

- Je in contact komt met de spuitvloeistof/spuitnevel. Dus bij het verdunnen, tijdens het spuiten, en als je de nog natte planten aanraakt. Revus Garden kan huidirritatie en oogirritatie veroorzaken, Infinito kan ook een allergische huidreactie veroorzaken bij contact met de huid.
- Je het middel binnen krijgt via je handen. Daarom mag je ook niet eten en niet roken bij verdunnen en bij het spuiten.
- Als je meer of vaker spuit dan volgens het gebruikvoorschrift is toegestaan. Het middel komt dan in te grote hoeveelheid in de aardappel. In kleine hoeveelheden zijn de middelen lastig te doseren 0,6 tot 1,5 ml (!!!) voor 10 m². Nog geen vingerhoedje vol. Je gebruikt al snel te veel.
- Als je het middel op de grond spuit. Er wordt dan meer middel in de aardappels en latere volgteelten opgenomen. Infinito bevat een werkzame stof die altijd in de grond wordt opgenomen. Daarom is er een lange wachttijd (60-120 dagen) voor de opvolgende teelt. Je kunt dus geen nateelt van boerenkool, prei, andijvie en dergelijke meer zetten.

Risico's voor het milieu hebben ze als het middel in het (grond)water komt. Beide middelen zijn zeer giftig voor "het aquatisch milieu", met langdurige gevolgen voor alles wat in het water leeft. Alle restjes, de verpakking, niet opgebruikt middel zijn chemisch afval!

Van de natuurlijke middelen zijn bij gebruik volgens de aanwijzingen geen risico's bekend.

➤ Een chemisch middel heeft meer risico dan een natuurlijk middel

Hoe moet je ze gebruiken?

Gewasbeschermingsmiddel vernevel je met hulp van een hogedruk gifspuit. Verdun het middel thuis zorgvuldig volgens de dosering, in een hoeveelheid die je nodig hebt voor jouw perceeltje. Doe het thuis in de spuit en neem die mee naar je tuin. Vernevel de spuitvloeistof over de bladeren van de plant. Zorg dat je niet op de grond spuit. Neem als je klaar bent wat over is weer mee naar huis. Geef restjes mee met het chemisch afval.

Hoe kan ik mijzelf en anderen beschermen?

- Draag beschermende kleren, laarzen en handschoenen.
- Eet en rook niet tijdens het spuiten
- Adem de spuitnevel niet in
- Zorg ervoor dat de spuitvloeistof niet op andere gewassen komt, of op de tuin van je burens. Wees vooral voorzichtig met blad- en vruchtgewassen
- Was je handen goed met water en zeep als je klaar bent
- Gooi restjes niet in riool, afvoer of in de berm, breng ze naar de milieustraat

Wanneer moet je spuiten?

De natuurlijke middelen begin je al te spuiten als de plant 15-20 cm hoog is. Alleen dan kun je ook de onderste bladeren goed beschermen. Spuit ook de onderkant van het blad. Luxan adviseert om Revus Garden ook in een vroeg stadium te beginnen. De eerste bespuiting is ook daar als de plant 15-20 cm hoog is. Zo bouw je een goede weerstand op. Infinito spuit je (volgens de gebruiksaanwijzing) op het moment dat het risico van besmetting stijgt (bij warm en vochtig weer, en als je hoort dat er aardappelziekte in de buurt is).

Alle regels voor chemische middelen op een rij:

- ✓ In de moestuin en rondom huis mag je alleen niet-professionele middelen gebruiken, die een geldige toelating hebben.
- ✓ Lees altijd de tekst op de verpakking en in de gebruiksaanwijzing
- ✓ Bewaar het middel in de oorspronkelijke verpakking
- ✓ Gebruik het middel alleen voor het gewas waarvoor het is toegelaten (zie verpakking en gebruiksaanwijzing)
- ✓ Gebruik niet meer dan de aangegeven dosering
- ✓ Spuit niet vaker dan toegestaan.
- ✓ Bespuit alleen de bladeren van de plant en zorg dat je niet op de grond spuit (gebruik een spuit met een aan en uit knop en gebruik nooit een gieter).
- ✓ Draag handschoenen, bedekkende kleding die je na het spuiten wast, en laarzen. Ook een beschermende bril en een spuitmasker kunnen horen bij de spuitkleding.
- ✓ Eet en rook niet tijdens het spuiten
- ✓ Was goed je handen als je klaar bent, ook als je handschoenen aan had.
- ✓ Raak pas gespoten gewas niet aan. Pas als het middel opgedroogd is, kun je er weer veilig aankomen. Denk ook aan de kinderen!
- ✓ Houd je aan de wachttijd tussen de laatste bespuiting en de oogst.
- ✓ Houd je aan eventuele wachttijden voor een opvolgend gewas.
- ✓ Restjes aangemaakte spuitvloeistof zijn chemisch afval. Gooi ze niet in gootsteen, berm, sloot of op de grond. Maak dus niet meer aan dan je nodig hebt.
- ✓ Houd ze buiten het bereik van kinderen!

Algemene spuitregels

- ✓ Spuit bij windstil weer. Alleen dan komt het middel goed op het blad. En waait het niet over naar burens en ander gewas
- ✓ Spuit niet bij volle zon (verbranding van het blad)
- ✓ Spuit niet in de regen, of als het binnen de aandroogtijd gaat regenen
- ✓ Gebruik je eigen spuitmateriaal. Het gebruik van gieters van de vereniging is verboden!

Meer weten?

- Op de website van het CTGB kun je alle toegelaten middelen vinden op het adres www.ctgb.nl/toelatingen Rechtsboven in het zoekveld kun je de naam van het middel invoeren. Daaronder kun je het filter instellen op "Toegelaten middel" of "verboden"
- Via de zoekterm "veiligheidsinformatieblad Infinito/ Revus" vind je informatie over de risico's